

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการสอนกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ : กรณีศึกษา น้ำตาลแว่น ตำบลชุมพล อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อ้อยทิพย์ พลศรี

เดือน/ปีที่ทำวิจัยเสร็จ พฤษภาคม 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์น้ำตาลแว่น ตำบลชุมพล อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือผู้ประกอบการ นักศึกษาโปรแกรมศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) และผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและแบบเจาะจงโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบทดสอบ แบบประเมินผลงานการออกแบบและแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ประกอบการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มบ้านคลองฉนวน ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี และยังคงใช้กระบวนการทำแบบดั้งเดิม โดยการใช้บรรจุภัณฑ์จะใส่ถุงพลาสติกและติดสติ๊กเกอร์ตราสินค้าชื่อกลุ่ม พร้อมทั้งอยู่และหน่วยงานที่สนับสนุน ส่วนปัญหาหลักที่ผู้ประกอบการพบ คือ การขายผ่านคนกลาง การถูกตัดราคาจากผู้ประกอบการรายย่อยและทุนสนับสนุนที่ต้องใช้คืนเป็นรายปี และจากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการสอนเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยคิดค้นขึ้นจากการประมวลประสบการณ์และศึกษาข้อมูลภาคสนามเรื่องน้ำตาลแว่น โดยมีโครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนที่เน้นการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นวิเคราะห์ 2. ขั้นสังเคราะห์ 3. ขั้นประเมินผล และส่วนของกิจกรรมจะเน้นประเด็นของการกำหนดกรณีศึกษา อันส่งผลไปสู่การปฏิบัติการภาคสนาม
2. ผลจากการทดสอบความเข้าใจกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ พบว่า หลังจากผู้วิจัยทำการทดลองสอนโดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นหลัก นักศึกษาสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้ดีกว่าก่อนเรียนทุกคน และจากการประเมินผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ นักศึกษาสามารถทำคะแนนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมากทุกด้าน ทั้งด้านรูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านการผลิต
3. ผลจากการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านเห็นว่ารูปแบบการสอนกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตาม โครงสร้างที่ผู้วิจัยนำเสนอมีความเหมาะสมดีแล้ว เพียงแต่อาจจะต้องเพิ่มระยะเวลาในการปฏิบัติและควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำตาลแว่นในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย

Research Title: Development of Process Teaching Model for Packaging Design: A Case Study of Palm-Sugar of Tambon Choomphon, Amphoe Sathing Phra, Songkhla Province.

Researchers: Assistant Professor Oythip Pholasri

Institution: Rajabhat Institute, Songkhla

Date of Completion: May 2003.

Abstract

The objective of this research is to study and develop a process teaching model for packaging design of palm-sugar product of Tambon Choomphon, Amphoe Sathing Phra, Songkhla Province. The sample for this experimental research consists of three groups: entrepreneurs, students in the post-diploma undergraduate arts program, and specialists by simple random sampling and purposive sampling. Data were collected through interviews, tests, and evaluation of packaging designs and assessment by specialists. The results of the study reveal the following:

1. The entrepreneurs, a farmer's group from Ban Khlong Chanuan, are those who have five or more years of experience in palm-sugar production. They still utilize the traditional method in packaging palm-sugar products, mostly with plastic bags with paste-on stickers specifying their trade logo, business address, and supporting agencies. Major problems faced by the entrepreneurs are the following: transactions made through middlemen; price cutting made by small entrepreneurs; and repayment of loan capital made annually. An analysis of the teaching model constructed by the researcher based on experience and field data on palm-sugar reveals structural components of three stages of teaching with focus on practical aspects: 1) analysis stage, 2) synthesis stage, and 3) assessment stage. For the teaching activities, a focus has been made on issues relevant to a case study, which leads to field work.

2. A pre-test and a post-test for understanding of packaging design process were carried out by the researcher who utilized the process teaching model to the students. The results revealed that the students acquired a higher score in the a post-test than they did in the pretest. From the evaluation of the packaging designs, overall, it was found that the students acquire the scores at the very high level in all dimensions, such as form, utility, and production.

3. Assessment by five specialists reveals that the process teaching model for packaging design presented by the researcher is appropriate. They commented that more time was needed for practice and that palm-sugar products should be also developed in other forms.